

Forord

Siden 1998 har Tore Kristiansen været at se på kolofonen til *Danske Talesprog*, men i år er han kommet på forsiden i stedet for. Tore gik på pension februar 2020, og det ville Center for Dialektforskning gerne markere ved at tilegne ham årets nummer. Men det var naturligvis ikke noget vi kunne holde hemmeligt for Tore. Som den flittige og hjælpsomme mand Tore er, var han straks parat til at gå i gang med *Danske Talesprog 2020*, selv om der nu var kommet et emeritus efter professortitlen. Vi var altså nødt til at forklare ham at han i år var sat fra bestillingen som redaktør, og hvorfor. Det er dog alligevel endt med at Tore i høj grad kom til at bidrage til nummeret.

Den 13. marts skulle Tore have holdt sin fratrædelsesforelæsning, men den blev aflyst ligesom så meget andet i 2020. Den festlige reception og lejligheden til at sige Tore tak for alt hvad han har gjort for fag og kolleger, er vi helt gået glip af, forelæsningen kun til dels. En artikel på grundlag af forelæsningen indleder nemlig dette bind af *Danske Talesprog*. I den følger vi Tore fra de unge år i Norge, til senere Frankrig og Rusland inden han når frem til Danmark og Københavns Universitet. Rejsen gennem Københavns Universitet begyndte på Lingvistik, førte senere til Institut for Dansk Dialektforskning, hvor Tore udviklede teori og metoder der kom til at danne grundlag for hans senere arbejde med sprogholdninger, bl.a. i projektet *Moderne Importord i Norden* og ved *Sprogforandringscentret*, et arbejde der har ført til international anerkendelse af Tores forskning i sprogholdninger og sammenhængen mellem sprogholdninger og sprogforandring.

Også de to næste artikler har Tore andel i. I artiklen *For Kristiansen, eller: Hvor kommer holdninger fra?* diskuterer Frans Gregersen centrale begreber i Tores forskning, en diskussion som Tore (på invitation fra Frans) supplerer og nuancerer i svarartiklen *For materialistisk sprogteori – og ideologisk forandring*. De øvrige artikler har Tore ikke haft kendskab til på forhånd – lidt overraskelsesmoment skulle der trods alt være – og altså ikke direkte været involveret i. Især i de tre artikler der indeholder noget med ”holdninger” i titlen, møder vi dog igen og igen navnet Tore Kristiansen – ikke primært som forfatternes reverens for deres gamle lærer, men som udtryk for at det ikke kan lade sig gøre at beskæftige sig med sprogholdninger og sprogforandring i Danmark uden at inddrage Tores forskningsresultater.

Som allerede antydnet har Tore betydet meget for *Danske Talesprog*. 21 bind har han redigeret sammen med en række kolleger fra Center for Dialektforskning (tidligere Institut for Dansk Dialektforskning og Afdeling for Dialektforskning). Og det er ikke ham der har gjort den mindste del af arbejdet, kan én der har været Tores medredaktør på de seneste 15 bind bevidne. Tore har i mange år stået for alt det grafiske arbejde, kontakten med trykkeriet og sidst men ikke mindst har han hjulpet mange artikelforfattere på vej til en god tekst med sine skarpsindige kommentarer og konstruktive forslag til forbedringer. Der er også mange der har fået en højst nødvendig bistand til statistiske beregninger og i tilgift ofte en bedre forståelse af hvad det egentlig var de *holdt på med*. Det skal straks tilføjes – hvad mange vil vide af egen erfaring – at ikke kun bidragydere til *Danske Talesprog* har nydt godt af Tores faglige indsigt og altid beredvillige hjælpsomhed, men praktisk talt alle der har været i faglig kontakt med Tore.

Tore har imidlertid ikke kun sat sit præg på tidsskriftet i sin egenskab af redaktør, men også som bidragyder. I 1988 publicerede Tore sin første artikel i *Danske Folkemål*, og i alt er det blevet til fjorten artikler i tidsskriftet ind til nu, og det vil nok blive til flere (foruden artikler i internationale tidsskrifter osv.). Tore indledte nemlig sin forelæsning sådan:

Jeg har valgt at kalde det her en fratrædelsesforelæsning hellere end en afskedsforelæsning. Afsked lyder ligesom mere af definitiv slut, og planen er ikke at forlade det gode fagmiljø og de gode kollegaer sådan fra den ene dag til den anden

Det er en indledning der kun kan glæde alle der har faglig tilknytning til Tore.